

SOS Racisme, Danmark
Nørre Allé 7
2200 København N.
sos@sosracisme.dk
www.sosracisme.dk

København d. 22. august 2024

Til Udlændinge- og Integrationsministeriet – uim@uim.dk
Att. Jens Edslev Andersen: jeda@uim.dk og
papa@uim.dk

Vedrørende: Lovforslag om forlængelse af ukrainer-særloven. Sags nr. 2024-5082

SOS Racisme takker for at have fået tilsendt lovforslaget til høring.

SOS Racisme er generelt for forslaget.

Alligevel er der lidt malurt med i svaret, fordi forslaget indirekte diskriminerer øvrige flygtninge og asylansøgere i Danmark.

SOS Racisme ønsker ikke, at man begynder at behandle ukrainerne lige så ringe, som vi for tiden behandler vores øvrige asylansøgere og flygtninge – ikke mindst de afviste og udviste. Danmark har siden Finanslovsaftalen i 2017 bestræbt sig på at være blandt de hurtigste til at hjemsende flygtninge, så snart færre i deres hjemland havde brug for asyl. Ofte har politikerne samt den siddende regering i den anledning idylliseret hjemlandets situation og ikke respekteret UNHCR's vejledninger og forbuddet mod refoulement. Samtidig har regeringen påstået at asylmyndighederne Udlændingestyrelsen og Flygtningenævnet traf rigtige beslutninger: og at regeringen – ligesom tidligere regeringer – altid havde en armslængde til afgørelserne.

Derimod ønsker SOS Racisme, at Danmark vil begynde at behandle andre asylsøgere og flygtninge lige så godt, som vi i de sidste 2 ½ år har behandlet de ukrainske krigsflygtninge – eller "fordrevne fra Ukraine".

Vi er helt med på, at en af grundene til, at Danmark modtog så mange ukrainere, og at de er blevet behandlet godt, var, at Danmark holdt med Ukraine og støttede det i krigen, og at man var enige med EU om at behandle ukrainerne godt, og godt forstå at de flygtede fra Ruslands angreb, Rusland blev en fælles fjende. For at undgå tusindvis af asylprocesser, og for at give dem tryggere forhold, end de øvrige grupper fik.

En anden begrundelse fra politisk side var, at ukrainerne lignede danskerne. De fleste fra Ukraine var kristne - ligesom i Danmark – og de var europæere, om ikke sagt åbent: hvide. Kort sagt ønsker SOS Racisme, at **lige så godt som Danmark i dag behandler de ukrainske krigsflygtninge, bør alle andre asylansøgere og flygtninge også behandles**, frem for at Danmark – som nu - diskriminerer mod de øvrige flygtninge og asylansøgere på mange punkter, i sammenligning med ukrainerne, for de øvrige gælder fx stadig ”smykkeleven”.

Også selv om de ukrainske fordrevne kaldes fordrevne i stedet for flygtninge – og selv om de aktuelt ikke har asylstatus. En asylstatus i Danmark er efter paradigmeskiftet ikke så meget værd, da den er midlertidig og risikerer meget hyppig vurdering, ophævelse vaf asylstatus, opholds- og arbejdsforbud, hvilket er ødelæggende for familier og helbred og liv, og presser folk enormt. Ligeledes er det et enormt pres på folk, hver gang en flygtnings sag skal genvurderes – hvilket heller aldrig var meningen i Flygtningekonventionen, som Danmark var det første land til at ratificere. Hvis lovforslaget træder i kraft, som vi håber det – får ukrainerne sandsynligvis opholdstilladelse indtil 17. marts 2026 – 4 år fra den første ukrainersærlov trådte i kraft kort efter Ruslands invasion af Ukraine.

Så vi ønsker samtidig, at regering og Folketinget stopper med at diskriminere andre flygtninge og asylansøgere. Vi er helt enige i, at de fordrevne fra Ukraine slet ikke kan sendes hjem aktuelt, da krigen nærmere har taget til end er aftaget, og da den formentlig er under optrapning fra begge sider lige nu. Derfor synes vi også, det er en udmærket idé at forlænge opholdstilladelserne for ukrainerne, så de er sikre og kan føle sig trygge i Danmark – i det mindste 1½ år endnu. Hvilket er længere end opholdstilladelsen for andre flygtninge med midlertidig beskyttelsesstatus. Det er også vigtigt for de unge, der studerer eller uddanner sig videre, at de kan have den tryghed, at de forhåbentlig kan afslutte en uddannelse i Danmark.

På det allerseneste ses også diskrimination i et aktuelt lovforslag med høringsfrist 12. august 2024¹. Det er et dyrt og fuldstændig meningsløst udlændingepolitisk lovforslag, som især er møntet på personer med rødder i udlandet med svag arbejdsmarkedstilknytning, som modtager kontanthjælp/SHO-ydelse: arbejdspligt, evt. nyttejobs, og straffe i form af tilbageholdelse af SHO-ydelse eller kontanthjælp, samt ringere chancer for arbejdsmarkedsuddannelser, og afkortning af danskuddannelse 1 med et modul.

Det vil endog omstille mange af jobcentrenes ressourcer til at kontrollere borgerne, frem for at få dem i lønnet arbejde eller uddannelse. Kontrollerne skal bruges for at se, om borgerne vil kunne sanktioneres med fratagelse af op til hele det beløb, de får i SHO-ydelse eller kontanthjælp, hvis de ikke møder op til møde, nyttejob m.v., uden lovligt forfald. Lovforslaget skønnes maksimalt at kunne få 300 ud af 22.000 mennesker i fuldtidsarbejde med løn – svarende til 1,3 procent og vil koste Danmark dyrt. Det gælder folk på SHO- eller kontanthjælpsydelse, der ikke har boet i Danmark mindst ni ud af seneste ti år, og haft arbejde mindst svarende til 2 ½ års fuldtidsarbejde i denne periode. Dog skal ukrainerne på særloven være undtaget herfra.

¹ Lov om ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, lov om aktiv socialpolitik, integrationsloven, danskuddannelsesloven og ligningsloven (En ny arbejdspligt til borgere som ikke opfylder opholdskravet og beskæftigelseskravet i kontanthjælpsystemet), <https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/68829>

SOS Racisme har sendt høringsvar herpå, hvor vi håber at lovforslaget vil blive trukket tilbage, da det kun skader alle parter! Og samtidig har vi foreslået, at man forsøger at få folk i regulært lønarbejde på almindelige arbejdspladser startende med få timer om ugen og i tiltagende omfang, hvilket er en metode, der har vist sig at få mange til at blive i beskæftigelse.

Og ukrainerne er kommet godt ind på arbejdsmarkedet allerede. En af årsagerne er nok den, at staten brugte en pragmatisk og hensigtsmæssig ordning, ved at give dem lov til at flytte ud i den tildelte hjemkommune lige efter de havde søgt opholdstilladelse efter særloven og give dem arbejdstilladelse straks.

Samtidig undgik folketingsmedlemmerne stort set al negativ retorik mod ukrainerne, og ønskede dem velkommen, og bad befolkningen om at tage godt imod ukrainerne. Fraværet af negativ retorik i Folketinget om ukrainere synes at have holdt lige indtil august 2024, hvor et yderliggående parti er begyndt at føre kampagne med negative generaliseringer og har stillet negativt ladede spørgsmål til udlændingeministeren mod et asylcenter for ukrainske flygtninge, hvor enkelte personer har givet nogle problemer.

At de fleste ukrainere undgik asylcenterophold i længere tid og har fået lov til at arbejde straks, har givet dem meget bedre chancer for at komme i arbejde, end for de almindelige flygtninge, som typisk har tilbragt op mod 1 år eller mere i asylcentre før de fik opholdstilladelse. Nogle af de almindelige flygtninge i Danmark har tilbragt rigtig mange år - grundet flere afslag, evt. med traumatiserende ophold i et udrejsecenter indimellem ophold på flere forskellige asylcentre og under pres fra Hjemrejsestyrelsen og konstant stress og rædsel for hjemsendelse, inden de til sidst fik en positiv afgørelse om asyl eller subsidær status. Mange af disse mennesker har endda været udsat for meget voldsommere og længerevarende overgreb og krig, end de aktuelle krigsflygtninge i Ukraine har.

Vi synes altså, at ukrainernes status bør forlænges, - men samtidig synes vi, at politikerne må bruge almindelig sund fornuft og lave en tilsvarende særlov med amnesti til de øvrige, langtrukne uløste sager med afviste flygtninge og andre udlændinge, der ikke har villet rejse frivilligt hjem, eller som ikke har kunnet sendes tilbage, uden det overtrådte non-refoulement-bestemmelserne.

Danmark har nyligt hjemsendt en iraner, der blev myrdet kort efter at være kommet til Iran. og den største gruppe af strandede afviste asylansøgere i udrejsestyrelsen er fortsat iranere. Skønt det var lykkedes Hjemrejsestyrelsen at presse ham til at underskrive en aftale om hjemsendelse, har Danmark i sådan et tilfælde fortsat ansvaret for refoulement, jf. Europarådets Menneskerettighedskommissærs seneste kritik af Danmark:

” The Commissioner is concerned about the pressure individuals are put under to ensure their own return, in light of the above-mentioned focus on reassessment, and the lowered threshold for 25 Recommendation CM/Rec(2007)9 of the Committee of Ministers to member states on life projects for unaccompanied migrant minors. See also Report of the UN High

Commissioner for Human Rights on Youth and Human Rights, 28 June 2018, para 59. 11 revoking protection even where the situation in the country of origin remains fragile. **She underlines that the fact that a person might take up voluntary return, which results from a legal obligation to leave which may be enforced by the authorities, does not relieve a state of their obligations to prevent refoulement.** 26 She also notes that, in addition to having a significant negative impact on the well-being of those subjected to them, the application of these measures raises a number of human rights concerns, as explained in further detail below.”²

At nogle udvisninger begrundes med at de pågældende er dømt for at have forsømt pligter i udrejsecentrene, eller virkelig begået kriminalitet i Danmark begrunder aldrig refoulement.

Der er nu ifølge udlændingeministeren ret få udlændinge tilbage i udsendelsesposition. Det må være muligt for Danmark at give dem en subsidiær beskyttelsesstatus - eller asyl. Hvis Danmark behandler alle andre flygtninge lige så godt som ukrainerne er blevet behandlet, og med den samme respekt, vil flere flygtninge kunne komme i arbejde, og hurtigere end det hidtil er sket.

Politisk modtagelse og retorik: I de 2 ½ år Danmark har huset mange ukrainske krigsflygtninge, har der stort set ikke været negativ retorik vendt mod ukrainerne fra folketingsmedlemmernes side. Kun i den allersidste tid er Dansk Folkeparti begyndt ved at stille en byge af nedladende og nedgørende spørgsmål om ukrainere i et asylcenter i Sønderjylland. Men ellers synes det som om ukrainerne som gruppe ikke har været udsat for offentlig mobning fra folketingsmedlemmer.

Det er utrolig vigtigt at behandle sårbare grupper som de ukrainske krigsflygtninge er, venligt og anerkendende. og det er vi glade for. at Folketinget med den lille undtagelse ellers har gjort. Og - selv om det ikke står i lovforslaget, håber vi, det vil fortsætte på samme måde. Og at alle andre flygtningegrupper i Danmark vil blive modtaget og fortsat behandlet lige så godt som ukrainerne er blevet det.

Vi kan se at ukrainerne på forhånd er taget ud af bestemmelserne i lovudkastet om 37 timers arbejdspligt for SHO- og kontanthjælpsmodtagere – på lovforslagets sidste tekstsider³. Det synes vi er en rigtig god idé, for diskrimination og arbejdspligt til unyttigt ”nyttearbejde”, - tvangsarbejde - der ikke fører nogen steder hen, og som kun skader og slet ikke gavner nogen – er simpelthen uacceptabelt! Og for ikke at diskriminere asylansøgere og flygtninge med beskyttelsesasyl, som allerede har været igennem lange, usikre perioder, synes vi, man i stedet skulle ty til fornuft og respekt for flygtninge som medmennesker og medborgere – og droppe lovforslaget om arbejdspligt.

² <https://rm.coe.int/report-on-denmark-following-the-commissioner-for-human-rights-visit-to/1680ad4d49>

Punkt 26 i rapporten.

³ **Lov om ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, lov om aktiv socialpolitik, integrationsloven, danskuddannelsesloven og ligningsloven (En ny arbejdspligt til borgere som ikke opfylder opholdskravet og beskæftigelseskravet i kontanthjælpssystemet)** <https://prodstoragehoeringspo.blob.core.windows.net/35a64af8-959e-4421-9251-5594a32c79dc/Udkast%20til%20Lovforslag%20om%20ny%20arbejdspligt.pdf>

Når det gælder om at få flygtninge i arbejde, har behandlingen af ukrainere vist vejen frem: Ved det, at de meget hurtigt er sluppet for at bo i et asylcenter og kommet ud i en kommune og har fået arbejdstilladelse så snart de havde søgt ophold efter særloven, - og ved velvillighed fra både private og offentlige virksomheder, er det lykkedes for 57 % af ukrainerne i den relevante alder at komme i lønarbejde allerede efter to års ophold i Danmark, og over 10.000 af de cirka 43.000 ukrainere på særloven er på danskuddannelse. Det er stort!

Konklusion:

SOS Racisme støtter en forlængelse af særloven til 17. marts 2026, og at Danmark igen vil behandle flygtninge og asylansøgere godt: i Folketingsmedlemmernes retorik, i Folketingets lovgivning. Det gælder alle asylansøgere og flygtninge og ikke kun ukrainerne!

Venlig hilsen,

For SOS Racisme, Danmark,

Anne Nielsen, Talsperson